Jätehuollon investointistrategia

Hallitus 14.10.2022 § 135

Esittelijä	Toimitusjohtaja Tommi Fred
Valmistelija	Jätehuollon toimialajohtaja Petri Kouvo, puh. 09 1561 2280

Taustaa

HSY:n hallintosäännön 8 §:n mukaan hallitus valmistelee kuntayhtymän investointistrategian ja -ohjelmat yhtymäkokoukselle. HSY:n investoinnit toteutetaan HSY:n perussopimuksen pohjalta.

HSY:n hallitus käsitteli 29.04.2022 alustavaa jätehuollon investointistrategiaa ja päätti pyytää siitä jäsenkaupungeilta lausunnot toiminta- ja taloussuunnitelman 2023–2025 yhteydessä. Saadut lausunnot merkittiin tiedoksi hallituksessa 23.09.2022. Jätehuollon investointistrategia sai kaupungeilta myönteistä palautetta. Lausuntojen tai kesän ja syksyn aikana tapahtuneen toimintaympäristön muutosten perusteella ei ole ollut tarvetta muokata esitettyä strategiaa.

Jätehuollon investointistrategia vastaa EU:n jätesäädösten ja kansallisen jätelainsäädännön vaatimuksia. Kansallista jätelainsääntöä uudistettiin laajasti vuonna 2021. Uudistuksen keskeisenä tavoitteena on tehostaa jätteiden etusijajärjestyksen noudattamista ja lisätä materiaalien resurssitehokasta käyttöä ja kierrätystä. Jäteasetuksen mukaisesti tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä kierrätetään 55 prosenttia vuonna 2025, 60 prosenttia vuonna 2030 ja 65 prosenttia vuonna 2035. Myös biojätteen, muovi-, lasi-, metalli-, puu- sekä paperi- ja kartonkipakkausjätteiden kierrätystavoitteita on nostettu selvästi nykyisestä.

Lisäksi jätehuollon investointistrategialla pyritään vastaamaan valtioneuvoston 24.3.2022 hyväksymän valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteisiin. Jätesuunnitelmassa esitetään, millainen kiertotalousyhteiskunnan tulisi olla vuonna 2030 sekä mitä valtionhallinnon ja muiden toimijoiden tulisi tehdä, jotta tähän päästäisiin. Suunnitelman yli 100 toimenpiteestä suurin osa on valtionhallintoa sitovia, mutta lisäksi tarvitaan toimia koko tuotanto, kulutus- ja jätehuoltoketjussa, kansalaisista yrityksiin, että tavoitteisiin päästään. Kierrätyksestä kiertotalouteen keskittyvän valtakunnallisen jätesuunnitelman vuoteen 2030 ulottuva visio on:

1. Materiaalitehokas tuotanto ja kulutus säästävät luonnonvaroja sekä hillitsevät ilmastonmuutosta.
2. Jätteen määrä on vähentynyt nykyisestä. Uudelleenkäyttö ja kierrätys ovat nousseet uudelle tasolle.
3. Laadukas jätehuolto on osa kestävää kiertotaloutta.
4. Kierrätysmarkkinat toimivat hyvin. Uudelleenkäytön ja kierrätyksen myötä syntyy uusia työpaikkoja.
5. Kierrätysmateriaaleista saadaan talteen myös pieninä pitoisuuksina esiintyviä arvokkaita raaka-aineita.
6. Materiaalikierrot ovat haitattomia ja tuotannossa käytetään yhä vähemmän vaarallisia aineita.
7. Alan toimijoiden yhteistyö edistää laadukkaita materiaalikiertoja.
8. Luotettava ja kattava tieto tukee kiertotaloutta. Tieto on hyödynnettävissä digitaalisesti.
9. Jätealalla on laadukasta tutkimusta sekä kokeilutoimintaa ja jäteosaaminen on korkealla tasolla.

10. Lainsäädäntö tukee kiertotalouden innovaatioita ja toimintaedellytyksiä

Valtakunnallisessa jätesuunnitelman teemakohtaiset tavoitteet koskevat yhdyskuntajätteitä, pakkausjätteitä, kertakäyttömuovituotteiden vähentämistä, biohajoavia jätteitä ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromua sekä rakentamisen jätteitä.

Jätehuollon investointistrategian tavoitteena on mahdollistaa jätteiden mahdollisimman tehokas keräys, käsittely ja hyödyntäminen, vähentäen samalla toiminnan ympäristövaikutuksia. Jätteiden käsittely- ja hyödyntämispaikoissa tämä tarkoittaa ympäristölupien edellyttämiä investointeja ja toiminnan kehittämiseen sekä palvelun parantamiseen liittyviä toimenpiteitä. Investointistrategia tähtää kiertotalouden ja hiilineutraaliuuden lisäämiseen. Investointistrategiassa on huomioitu keskeisesti myös kestävän talouden ja huoltovarmuuden varmistaminen materiaali- ja energiatehokkuutta lisäävien investointien avulla. Jätehuollon investoinnit toteutetaan lainsäädännön, kansallisen oheistuksen ja HSY:n strategialuonnoksen 2030 tavoitteiden mukaisesti.

HSY 2030 strategialuonnoksen painopisteiden ja niitä ajavien muutosvoimien perusteella asetettiin jätehuollon investointien strategiset päämäärät, joiden pohjalta investointeja esitetään talouden sallimissa rajoissa toteuttavaksi. Strategista päämääristä on johdettu tavoitetila vuoteen 2030, jossa on tarkemmin kuvattu ne tavoitteet, jotka investointien valmistelussa tulee ottaa erityisesti huomioon.

HSY:n strategialuonnoksen 2030 osalta jätehuollon investointistrategian keskeisimmiksi strategisiksi päämääriksi on valikoitunut:

- Hiilineutraali pääkaupunkiseutu
- Kiertotalouden keskiössä
- Pito- ja vetovoimainen työantaja
- Tehokasta ja taloudellista toimintaa
- Tasapainoinen talous
- Vastuulliset ja kehittyvät palvelut
- Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Jätehuollon investointistrategian tavoitetilaksi 2030 muodostui:

- Kaatopaikkapaikkojen hajapäästöt pienentyneet
- Jätehuollolla vahva rooli ympäristövastuullisen toiminnan mahdollistajana
- Hiilensidonta ja arvoaineiden talteenotto huomioitu prosesseissa
- Kuntavastuullisen sekajätteen määrä laskenut
- Keskeisten jätefraktioiden kierrätysasteet nousseet
- Investoinneilla varmistettu ajanmukainen ja turvallinen työympäristö
- Investoinnit toteutetaan tuotteiden elinkaari ja ympäristövaikutukset huomioiden kestävällä ja energiatehokkaalla tavalla
- Ylläpidämme omaisuuden arvoa saneerausinvestoinneilla
- Rahoitamme investoinnit tulorahoituksella
- Vastaamme kaupunkien kasvuun ja palvelun kysynnän muuttuviin tarpeisiin säilyttäen samalla palvelutasomme vähintään nykyisellä tasolla.

Jätehuollon investointistrategian toimenpiteet ja taloudelliset vaikutukset kuvataan lähemmin jätehuollon investointiohjelmassa ja sen talousmallissa 2023–2032.

Päätösehdotus (TF)	Hallitus päättää esittää edelleen yhtymäkokoukselle hyväksyttäväksi jätehuollon investointistrategian 2030.
Päätös	Hallitus päätti ehdotuksen mukaan.

Yhtymäkokous 18.11.2022 § 14
398/06.060.600.6007/2022

Päätösehdotus	Yhtymäkokous päättää hyväksyä jätehuollon investointistrategian 2030.
Päätös	Yhtymäkokous päätti ehdotuksen mukaan.